

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОФШОРНИХ ЗОН ЯК СУБ'ЄКТІВ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Батейко В.С., група УС-61
Національний технічний університет України
„Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”
bateikov@gmail.com

За даними міжнародного звіту Doing Business 2017 Україна суттєво покращила свої позиції серед 189 країн щодо умов та легкості ведення бізнесу: якщо у 2011 – 2013 рр. країна знаходилась на 149 – 152 місцях, то у 2017 р. посідає 80 місце. Проте за даними Державної служби статистики України, кількість суб'єктів підприємницької діяльності у нашій країні постійно скорочується [4]. Проблем тут декілька: недостатній рівень конкурентоспроможності продукції, скорочення ринків збуту, зниження платоспроможності потенційних покупців, а також високе податкове навантаження. Саме з метою зниження податкового тягара деякі суб'єкти підприємницької діяльності користуються послугами офшорних зон. Тому обрана тема дослідження є актуальною.

Офшорні компанії – це юридичні особи за кордоном, які створюються відповідно до законодавства тієї країни, в якій знаходяться, і мають пільговий або безподатковий статус [3].

Загально відомо, що офшорні компанії створюються з метою зменшення податкового навантаження підприємства, тобто бути законним інструментом для так званої оптимізації ведення бізнесу. Зокрема, офшорні банки можуть створювати як великі компанії, так і малі, нерідко навіть заможні приватні особи. Проте, офшорний банк – не є бізнесом, це лиш його оболонка, а для ефективної діяльності потрібна розвинена інфраструктура і ділові зв'язки, операційний центр офшорного банку має бути обладнаний "під ключ" сучасними оперативними системами, щоб керувати активними операціями банку й аналізувати фінанси.

Аналіз економічної історії свідчить, що саме Європа була зацікавлена у появі офшорних зон, щоб уникнути подвійного оподаткування. Наприклад, з Британії слід було експортувати продукцію в Аргентину то, щоб не платити податки двічі, використовували офшори. Але ці схеми дозволяють уникнути не лише подвійного оподаткування, але й повного.

За статистичними даними, зареєстровані компанії у офшорних зонах, перевищують кількість жильців цих земель. Наприклад, на Віргінських островах мешкає 25 000 людей, та з 1984 року там зареєстровано 800 000 компаній. Це сталося тому, що великі компанії також мають свої філіали, через які, в свою чергу, проходить велика кількість операцій тієї компанії, що є платником податків. Тому офшори стали місцями масової реєстрації компаній. Така ситуація свідчить про те, що зазначені механізми виступають прикриттям для компаній, які прагнуть здійснювати свою діяльність у великих країнах, проте не бажають платити великі податки.

На мою думку, офшорні зони є дійсно вигідним інструментом, виходячи з наступних міркувань:

- місцевість, де створюється ця зона, отримує додаткові податкові надходження у бюджет;
- підприємство, як суб'єкт господарювання, несе менше податкове навантаження.

Офшорні компанії також приваблюють своєю конфіденційністю, що закріплено на законодавчому рівні законодавстві країн, де реєструється компанія. Проте виникає протиріччя: в сучасності всі сфери економічного життя стають все більш прозорими, але існує офшорна мережа, де є принципи секретності і таємниці. Із-за цього виникає суперечка. Саме цієї особливості користуються деякі не зовсім чесні підприємці з метою ухилення від оподаткування. Надмірне захоплення офшорною практикою може призвести до недофінансування бюджетів тих країн, у яких фактично працюють підприємства.

Ще одна особливість офшорних країн – в них дуже прості закони, водночас, сучасне суспільство має складне законодавче регулювання, яке стає все складнішим. Наприклад, у США є багато томів про банкрутство, а на Кайманових островах це все вкладено в декілька сторінок [3].

Водночас слід зазначити, що в цих країнах немає політичних партій, проте є авторитарне правління, яке залежить лише від великого світового капіталу. Більша частина світової торгівлі проходить через офшорні операції. Більше 50% банківських активів зі всього світу і 30% інвестицій від багатонаціональних корпорацій пов'язані з офшорами. 83 зі 100 найбільших американських корпорацій і 99 зі 100 найбільших європейських — мають дочірні компанії в офшорах [2].

Проведений аналіз дає підстави зробити висновок: найкращі часи для офшорних операцій пройшли - вони припали на 1950-1960-ті роки, коли ніхто на них не звертав уваги. На даний момент все змінюється: при кожній фінансовій кризі проблема непрозорості і приховання грошей у офшорах підіймається. Та чим складніше регулюються офшори, тим активніше самі офшори знаходять шляхи уникнення цього.

Список використаної літератури:

1. Все про офшор [Електронний ресурс].–Режим доступу: <https://Company-Express.Com.Ua/Vse-Pro-Ofshor/>
2. Ніколас Шаксон. Острови скарбів. Податкові гавані та люди, що вкрали світ. – United Kingdom: Bodley Head, 2012. - 352с.

3. Офшори у світі: 7 ключів для розуміння [Електронний ресурс]. – Режим доступу: «<https://hromadske.ua/posts/ofshory-u-sviti-7-kliuchiv-dlia-rozuminnia>»
4. Скоробогатова Н.Є. Проблеми розвитку підприємництва в реаліях української економіки / Н. Є. Скоробогатова // Проблеми системного підходу в економіці : збірник наукових праць, НАУ. – 2017. – 4 (60). – С. 119 – 154.